

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שישי ה' בשבט תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

גיטין - ל"ג

1. בראשונה היה עושה הבעל בית דין במקום אחר ומבטלו. בפני כמה אנשים היה צריך לבטל [קודם התקנה]?

א. רב ששת - שלשה, כיון ששנינו ב"ד'.

ב. רב נחמן - שנים. שגם שנים נקראים ב"ד, כפי ששנינו בעניין נוסח פרוזבול 'מוסרני לפניכם פלוני ופלוני, הדיינין שבמקום פלוני. משמע שנים.

רב ששת דוחה - 'וכי התנא רוכל שימנה'. רב נחמן מוכיח - 'הדיינים חותמין למטה או העדים' כמו שעדים שנים, כך דיינים שנים.

רב ששת דוחה - כל אחד כפי דינו. ונתכוונו לחדש: בין 'נכתב בלשון דיינים ונחתם בעדים' ובין 'נכתב בלשון עדים ונחתם בדיינים' כשר.

2. מהו התיקון העולם שמחמתו תיקן רבן גמליאל הזקן שמבטלו רק בפני האשה או השליח?

א. ר' יוחנן - למנוע ממזרים, כיון שסבר שכרב נחמן שאפשר לבטל בפני שנים, ואין קול לביטול והיא תנשא.

ב. ריש לקיש - למנוע עגונות, כיון שסבר כר"ש שמבטל בפני שלשה, וכיון שתשתמע את קול הביטול לא תנשא.

3. אם עבר ובטלו [לאחר התקנה] האם הוא מבטול?

א. רבי - מבטול.

ב. רשב"ג - אינו יכול לבטל או להוסיף תנאי שא"כ, מה כח ב"ד יפה.

4. לפי רשב"ג כיצד יתכן שמדאורייתא הגט בטל, ומשום 'מה כח ב"ד יפה', מתירים אשת איש לעלמא?

כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש, והפקיעו רבנן את קידושו ע"י גט זה.

בקידוש במעות - ע"י שהחשיבו למפרע את המעות כמתנה. בביאה - ע"י שהחשיבו את בעילתו כבעילת זנות, שהרי קידש על דעתם.

5. אמר לעשרה, כתבו גט לאשתי [כל אחד יכול לכתוב ושנים חותמין], לרבי יכול לבטל לשנים 'אתם אל תכתבוהו' ולרשב"ג אינו יכול. במה נחלקו?

א. רבי - עדות שבטלה מקצתה, לא בטלה כולה, ויכולים אחרים לכתוב ולתת לה, ולא גרם קלקול.

רשב"ג - בטלה כולה, והנותרים אינם יודעים ויתנו לה גט פסול.

ב. איבעית אימא - לכו"ע לא בטלה כולה, אלא שרשב"ג סבר שכל דבר שנעשה בפני עשרה צריך עשרה להסיר.

6. ספק - אמר לעשרה 'כולכם חתומו על גט זה' [צריכים לחתום כולם] האם גם כאן אסר רשב"ג לבטל שלא בפני אחרים?

צדדי הספק - אם טעם רשב"ג לעיל משום 'בטלה כולה', כאן לא יצא קלקול. אם משום שצריך עשרה להסיר, אף כאן אינו יכול לבטל.

רצו להוכיח מהברייתא - אמר לשנים תנו גט לאשתי - לרבי: יכול לבטל זה שלא בפני זה. לרשב"ג: אינו יכול,

והרי שנים נחשב כ'כולכם', ומשמע שלרשב"ג אינו נחשב ביטול.

דחה רב אשי - אם היו שנים אלו עדי כתיבה וחתימה, יכול היה לבטל, אך הברייתא עוסקת בעדי הולכה שרק נשלחו לתת, ובזה יש חשש אפילו

בשנים, השני ימשיך בשליחותו. [ורצה להוכיח מהסיפא 'אם כששלחם אמר לכל אחד בפני עצמו, יכול לבטל כל אחד בפני עצמו' ובהכרח אין

מדובר בעדי כתיבה שהרי שנינו 'אין עדותן מצטרפת עד שיראו שניהם כאחד'. ונדחה: יתכן שהתנא סובר כר' יהושע בן קרחה, שמצטרפים].

7. הובאו שתי מחלוקות בין רבי לרשב"ג - א. עבר ובטלו. ב. ביטל מקצתם שלא בפני אחרים. אמוראים פסקו אחת כרבי ואחת רשב"ג. מנין נדע באיזו?

א. רבי אבא - מוכח שדעתו שבראשונה כרשב"ג, מהמעשה שרבי הורה כחכמים בענין אם ב"ד טעו בשישית בשומת נכסי הלוה, המכר בטל.

ואמר לפניו רבי פרטא: א"כ, מה כח ב"ד יפה, וחזר רבי ועשה כרשב"ג. וא"כ במחלוקת השניה פסק כרבי.

ב. ר' יאשיה דמן אושא - מוכח שבראשונה פסק כרשב"ג. מהמעשה שר' יאשיה כפה אדם להסכים לתת גט, ואמר לזקנים שלפניו, התחבאו וכתבו

לה, כדי שלא יבטל הבעל, ואם היה מועיל ביטול שלא בפניהם מה יועיל אם יתחבאו. ומכך שלא אמר להם להתפזר, משמע שבשניה כרבי.

8. רב נחמן פסק בשתי המחלוקות כרבי. והקשו שהרי מצינו שרב נחמן פוסק את סברת 'מה כח בית דין יפה'. היכן?

שמואל: יתומים קטנים שבאו לחלוק בנכסי אביהן, ב"ד מעמידין לכל אחד אפוטרופוס שיחלקו בשוה. הגדילו יכולין למחות.

ורב נחמן פוסק - אינם יכולים למחות שא"כ מה כח ב"ד יפה.

ותירצו החילוק - לענין ממון, פסק כך משום 'הפקר בית דין הפקר', אך לענין איסור אשת איש, משום סברא זו לא יפקיעו הקידושין.